

Ett topphotell med 110 år på nacken

Kerstin Welin-Lindh berättar spridda episoder och minnen från Stadshotellet i Karlstad. Del ett av tre.

Karlstads Stadshotell har alltid legat i toppen av Sveriges många hotell. Ett välskött, trivsamt hotell betyder så mycket för en stads renommé. Många gånger ha resande och turister sagt att Karlstad är en underbar stad. De berömmande orden kunde egentligen ha gällt enbart Stadshotellet eftersom många resenärer blott vistats inom hotellets väggar och ej alls sett något av själva staden.

Så har Stadshotellet hunnit med att existera i hundratio år. De första ägarna av hotellet var: handlande A.T. Brattberg, källarmästare Johan A. Lundvall och därefter kom den manhaftiga fröken Hanna Svensson som "regerade" mellan åren 1879—1895. Detta sist-

nämnda år kom källarmästare Fredrik Odén från Göteborg, som en kontinental fläkt till lilla staden Karlstad, som då hade cirka 9800 innevånare. Såväl källarmästare Fr. Odén som hans vackra fru Sigrid hade båda under flera år arbetat på Hotell Eggers i Göteborg. För den som grundligt vill tränga in i hotellets historia vill jag varmt rekommendera att på Biblioteket låna den intressanta boken: "Bland Kungar och Kavaljerer i Värmland". Den är författad av Fredrik Odéns ende son Kon-sul Henry Odén.

Bjöd på musik

Min morfar, handlande Herman Gillblad, var mycket musikalisk och en god sångare. Han tyckte om att efter arbetsdagens slut gå till hotellet för att lyssna på god musik. Han ville alltid ha med min mormor samt sonen Karl och dottern Emmy, som var min mor. Det blev låta besök på

Stadshotellet då där alltid var en förnäm orkester engagerad. Då och då uppträdde kända sångare och sångerskor. Klassisk musik och excellent sång var något som glädde de verkligt musikintresserade i staden. Det behövdes inga större arrangemang eller utgifter för att fördriva ett par timmar i behaglig miljö på hotellet. Det blev vanligtvis endast en kopp kaffe som beställdes och till kaffet ett glas punsch för herrarna. Damer drack inte punsch eller likör på den tiden utan nöjde sig med en bakelse.

Hjalmar Peterssons bokhandel i hörnet av Kungsgatan och Västra Torggatan ägdes då på 1890-talet av den driftige bokhandlare Axel Nerman. Familjen Nerman bodde i våningen ovanför den så kallade "boklådan". Den lille sonen Åke smet ofta hemifrån och satte sej på hotellets trappa för att lyssna på den vackra musikens toner som trängde ut på gatan. Han älskade musik. Då någon vuxen stannade till för att fråga den söte pojken varför han satt där så svarade han med ett enda ord: "musik" och pekade in mot hotellet. Någon konversation med en tant eller farbror var han inte upplagd för.

Abbonent i matsalen

Min far kom till Karlstad från Göteborg år 1897 då han köpte en tjugofemårig affär i manufakturbranschen. Far sökte upp källarmästare Odén för att höra efter hur mycket priset skulle vara per månad som abonnent i Stadshotellens matsal. Far var noga med att äta ordentligt och punktligt. Det behövdes verkligen den tidens tre obligatoriska måltider för den som skulle arbeta mer än tolv timmar per dag som egen företagare. Källarmästare Odéns pris för frukost, middag och supé var 90:

Stadshotellet som det ser ut idag. Ett välskött trivsamt hotell betyder så mycket för en stads renommé, enligt artikelförfattaren Kerstin Welin-Lindh.

kronor per månad inklusive dricks och brännvin så mycket någon ville konsumera! Denna dryck var något som far ej utnyttjade. Han blev Stadshotellet trogen som abonnent från 1897 till dess mina föräldrar gifte sig på trettondagsafton år 1901. Första måltiden var alltså en grötfrukost kl 7.30 och i den ingick smör och bröd, sill och ost, ägg och gröt och kaffe. I matsalen stod en stor silverpjas, med kranar för brännvin, på det bord där gästerna hämtade sin frukostmat. Nannen på de olika sorternas brännvin stod ingraverade på den magnifika silverbehållaren. En känd karlstadbo försåg sig redan till grötfrukosten med tre jättesuppar brännvin. Det var närmast en plåga för min far att äsa detta drickande. Han begärde snart nog att få "byta bord" för att slippa se hur glas för glas fylldes och dracks. Så löstes det problemet lekande lätt.

Vid 12-tiden serverades en tidig middag och på kvällen en supé. Ofta hände det att en representant för någon av min fars leverantörer bad att få "slå sig ihop" med honom efter gjorda affärer. Att bli bjuden på supé var något far ogillade men att få en liten pratstund vid ålandet var en annan sak. Blev det fråga om att försäljaren ville bjuda på

punsch så var svaret alltid detsamma —ett nej!

Ären gingo och min far kom med i ett otal föreningar och kommunala värv. Det blev mycket sammanträden i de olika föreningarna och de flesta ägde rum på Stadshotellet.

Konung Oscar II

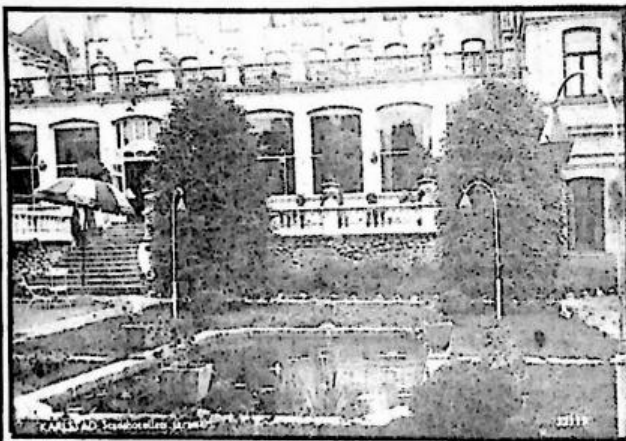
År 1905 var det dramatiska år då Unionsförhandlingarna skedde i Karlstad. De hölls som bekant på Frimurarlogen. Konung Oscar II ville absolut inte ha någon fejd mellan brödrafolken och lugnet förblev mellan Sverige och Norge. På Stadshotellet bodde de norska ministrarna och det var givetvis spännande för hotellet att ha dem boende där. Den svenska ministären bodde däremot på Grand Hotell.

Apropå kungligheter så har flera av dem gästade Stadshotellet. Ett år kom H.M. Konung Gustaf V till Värmland och en herrmiddag ordnades till hans ära i Stadshotellens festvåning. Det var enbart herrar från länet som voro lyckliga deltagare i denna diné. Det fanns det året en ovanligt parant servitris på hotellet som hette Vera Sören-dorf och hon fick äran att servera Hans Majestät. Kung Gustaf lade märke till den stiligast servitrisen, som för övrigt blev fotograferad då hon serverade Kung Gustaf. Kung Gustaf vände sig till dåva-

rande landshövdingen Ivar Vennerström och frågade skämtsamt om det fanns många så vackra flickor i Värmland. Landshövdingen lär ha svarat att alla damer här voro lika vackra vilket svar ju var en stor komplimang för det täcka könet i vårt landskap.

Nu till affärer! Redan omkring år 1908 såldes, i min fars firma, utsökt arbetade blusar från Wien och även separata, långa kjolar. Så började de färdiga klänningarna att komma i marknaden efter första världskriget och de var såväl svensk-tillverkade som utländska. År 1925 bestämde sig far för att ordna en mannekänguppvisning på Stadshotellet. I Stockholm hade denna nymodighet med mannekänguppvisning redan ägt rum. Men hans firma kom faktiskt före såväl Göteborg som Malmö med denna form av visning. Ledningen för hotellet visade stort intresse för idén med mannekänguppvisning i sina matsalar och det blev något av en sensation att se vackra kläder på stילה "importerade" yrkesmannekänger. Det blev tradition under decennierna med modevisningar och det fanns familjer som beställde bord från det ena året till det andra för att vara säkra på att få bra platser.

Kerstin Welin-Lindh

Stadshotellens terrasser